

כשם שקשה היה לתאר נשים המגיעות להישגים בתחומי יצירה או פילוסופיה, קשה היה לראות נשים מתפקדות כעיתונאיות בתחומי הרפורטז'ה או העיתונות החוקרת. אם כבר שולבו נשים במערכת כלשהי, הן זכו לכסות תחומים שהוגדרו כנשיים מובהקים, כמו רכילות או אופנה.

„מדוע הן

כותבות?”

דוגמה ליחס הביטול והזלזול של עיתונאים ותקנים כלפי נסיונות של נשים להשתלב במיקצוע העיתונות אפשר למצוא בסיפור של מייסדו ועורכו הראשון של העולם הזה, אורי קיסרי המנוח. בספרו על תולדות העולם הזה ועל העיתונאים שעברו דרכו הוא מספר גם (זכרונות ליוס מחור, עמוד 184) על תופעה זו:

בדומה לדרימת הנהר על גליו, כן זרמו עכשיו הכותבים וזכו — מי אישית, במיטב החינוך, ומי בתוך מעטפה חתומה ומבוטלת. גם הנשים התחילו לכתוב... זהו התחילו לכתוב ונשאו בארנקן, בסמך לגרתיק הקוסמטיקה הריחנית, את ניחות כתב־היד שלהן, אותו הרו על מישכבן בלילות. כש־כמה שנים אחרי־כך יוענק לי פרס סוקולוב לעיתונאות, תצוין התעודה, שחור על גבי לבן, שאחת הזכיות של קיסרי היא, כי הוא זה שלימד, שאילף ושאמן את האשה הישראלית, שלא קראה עד אותו יום עִיִּי חוץ, לקרוא מעתה את העיתון. מחיאות כפיים וחיוכים רבי־משמעות הידדו באוֹר לם, כששר הטקס הכריז בריבים על כך, אבל אני מבקש כי לא יאמר עלי, כי

„העולם הזה”, שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תאריך: 136 • מנכ”ל: מרדכי בן־הדפוס • העורך: בע”מ, תל־אביב, רח’ בן־אביגדור • הפצה: „גד” בע”מ • גלויות: צינקוגרפיה „כספי” בע”מ • העורך הראשי אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תכנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: ענת ישראלי • צלמי מערכת: ציון צפירי וגילה רוזן • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרונאי • המו”ל: העולם הזה בע”מ.

של המאה הנוכחית, שהשלכותיה על הרבות האנושית תהיינה גדולות יותר מאלה של המהפכות הבולשביקיות, הטכנולוגיות או מהפכת־הנפט.

למרות שלא ציין זאת במאמרו, אני מוכן להמר על כך שאחד הגורמים שתרגמו את התערעורת תמונת העולם הגברי אצל אבי גרי, היא הישיבה השבועית הקבועה ה־ מתכנסת במערכת זו. אחת לשבוע, ביום

ק/א יר.

ב„ידידיו של שובנינסקי גברי” אשר התפרסם בגיליון הקודם (העולם הזה 2161), העריך אורי אבנרי כי מהפכת־הנשים תי־רשם בהיסטוריה כתהפוכה הגדולה ביותר

זה, תחילה בגילגולו כתשע בערב ואחר־כך כהעולם הזה. בין המשתתפים בתשע בערב אפשר היה למצוא את המשוררת ורדינה שלונסקי. בהעולם הזה צמחה רק עיתונאית אחת — אורה שם־אורי.

גם בגילגולה הנוכחי הועסקו במרבית השנים נשים בודדות במערכת זו. במר־בית המקרים הן הגיעו לכתובה של ממש בדרך הקשה, כמו סילבי קשת, שבשנות התמישים נאלצה לעבוד תחילה כמגיתה וכמשכתבת, לפני שניתן לה להתבטא במדורים אישיים משלה.

כמה שמות נשיים, שקישטו את עמודי העולם הזה באותן שנים והפכו חלק מפול־קלור העיתונות הישראלית, כמו לילי גלילי, למשל, שהיתה חתומה על המדורים ההור־מוריסטיים הראשונים של העולם הזה, לא היו אלא פסבדונים שמאחריהם הסתתרו פליטונאים וסאטיריקאים זכרים.

המהפכה

מתחילה בבית

בהדרגה, ומבלי שאף נתנו את דעתנו על כך, מצאה מהפכת־הנשים את ביטוייה בעולם הזה. מיספר חברות המערכת ו־המשתתפות הקבועות בעיתון גדל הלך משנה לשנה. התופעה של חדירת נשים למיקצוע העיתונות היא אומנם כללית ו־באה לידי ביטוי בכל אמצעי־התיקשורת בארץ. אבל דומני, שאין מקום שבו היא ניכרת כל־כך כמו במערכת שבועון זה. כיום מהוות הנשים כשישים אחוז מחברי המערכת, בעלי הטורים והמשתתפים ה־

אודסה דנין

גילה רוזן

יאירה יומין

תחיה אדר

שרית ישי

.....בארנק, סמך לגרתיק הקוסמטיקה הריחנית, כתב־יד אותן הרו על מישכבן בלילות.

חנייה צננר

עלים מז

עדנה פיינברג

אידנה אדון

ססלה קורן

קבועים בהעולם הזה. ישיבות יום השישי קיבלו גוון של מועדון נשים, שהגברים מהווים בו מיעוט.

הסיבות לתופעה זו, שבה מתבלטות הנשים באמצעי־התיקשורת, מורכבות ו־ראויות לניתוח בפני עצמן. לי אישית אין ספק, כי מלבד ההסבר הכלכלי והחברתי המקובל, המצביע על עליית שיעור הנשים במיספר השכירים במשק, לעומת נטיית הגברים לעבוד לתחום העצמאיים, זהו

(המשך בעמוד 30)

אני הוא שדחפתי אותן לכתוב. אל אלוהים גדולים, מדוע הן מרבות כל־כך לכתוב? האומנם אינן מאושרות? מה כואב להן, כפי ששואל יעקב העליון, האומנם הן כל־כך אומללות? בדור שלי קראו הנשים... לא כתבו. והן קראו במיוחד מיכתבים, את המיכתבים שכתבו להן אנחנו. כנראה הפסקנו לכתוב אליהן. וגם כאן האשמה איפוא בנו.

קיסרי הטיב לבטא את יחסו של עולם העיתונות הגברי לנסיונות החדירה של הנשים אל תוכו. למרות שהמירה האנג־לית גורסת כי „המעשים הם גברים; המי־לים — נשים”, נראה שהשקפה מקובלת זו לא יושמה לתחום המילה הכתובה.

על אף שהיה מעריך נשים מובהק, מעט אורי קיסרי לפרסם כיתב־יד של נשים. ב־13 השנים שבהן ערך שבועון

שישי בצהריים, מתכנסת ישיבה כללית של חברי המערכת. היא מוקדשת לניתוח הגיליון האחרון, שכבר ראה אור, לבי־קורת עצמית לחיוב ולשלילה על הכתבות הידיעות שפורסמו בו, וכן לעיצובו הסופי של הגיליון הבא.

במרבית שנות קיומו של העולם הזה נשאו ישיבות אלה אופי של מועדון גברים. הרוב המכריע של המשתתפים בישיבות, ולעיתים קרובות כולם כאחד, היו גברים. רק טיבעי היה, שכמו בכל מועדון סגור של גברים, כך גם בישיבות אלה, יהיו ההתבדחויות וההתלוצצויות המיקצועיות והחברתיות, טבועות בחותם של שובניניזם גברי.

כמו במרבית העיתונים בארץ ובעולם, נחשב המיקצוע העיתונאי גם בהעולם הזה מיקצוע גברי מובהק. במשך עשרות שנים הוא היה כמעט מחוץ לתחום לגבי נשים.

אוריאלה וייס
שילוב של שני עולמות

העולם הזה